

Algemene beschouwingen 2012 – 2015 PvdA

Inleiding

Er is zwaar weer op komst voor veel gemeenten in Nederland. Het huidige kabinet legt veel belangrijke taken bij de gemeenten neer, maar geeft vervolgens niet voldoende geld om deze belangrijke taken goed uit te voeren. De gemeenten moeten dus nieuwe taken gaan uitvoeren en tegelijkertijd ervoor zorgen dat ze dit voor minder geld doen dan het rijk. Dit vraagt volgens ons als PvdA om een daadkrachtig bestuur dat met hulp van de juiste informatie stuurt op basis van een duidelijke visie en dat keuzes durft te maken.

Gebrek aan informatie

Op basis van dit uitgangspunt hebben we als PvdA dit jaar de begroting voor 2012 beoordeeld. Deze keer heeft het college ons dat niet gemakkelijk gemaakt. Voor een juiste beoordeling van de begroting is het belangrijk dat we als raad over alle informatie beschikken. En dat is dit jaar niet gelukt. De beoordeling van deze begroting is dus natte vingerwerk.

Een van de belangrijke punten waarop nog informatie ontbreekt, is het grondbedrijf. Op dit moment is het moeilijk om huizen te verkopen. Dit maakt het voor de gemeente lastig woningbouwplannen te realiseren. Als het niet lukt woningbouwplannen te realiseren, kan dit voor de gemeente grote financiële gevolgen hebben. Daarom is het belangrijk om de ontwikkelingen op de voet te volgen. Ook voor ons als raad. Een van die momenten waarop we dat kunnen doen, is de begroting. Bij de begroting stellen we normaal gesproken de exploitatieplannen vast. We weten dan of we meer of juist minder geld binnen gaan krijgen. Dit jaar heeft het college besloten deze exploitatieplannen niet tegelijk met de begroting aan te bieden. De wethouder geeft aan dat hij inmiddels al wel een concept heeft gekregen van deze exploitatieplannen. De wethouder is van plan de exploitatieplannen in december aan te bieden. Hij heeft in de commissie zelf ook aangegeven dat het bedrag dat nu in de begroting is opgenomen nog niet is onderbouwd, omdat het programma nog ontbreekt. En hij heeft aangegeven dat hij verwacht dat het niet bij dit bedrag zal blijven. De conclusie is eigenlijk dat we nog niet zinnigs kunnen zeggen over dit onderdeel van de begroting.

In plaats van winst verwacht het college een verlies van € 342.000 voor het grondbedrijf. En dit wordt dus alleen nog maar meer. En we stonden al in het rood. Het college stelt daarom ook voor om tijdelijk een bedrag van € 437.000 uit de risicoreserve te halen. En dat is niet het enige. Voor 2012 komt de gemeente € 282.552 tekort om alle plannen uit te voeren. Het college stelt voor dit bedrag ook uit de risicoreserve te halen. In totaal dus € 719.552 uit de reserve.

Voordat het college komt met een structurele oplossing voor dit tekort, wil ze eerst de uitkomsten van de kerntakendiscussie afwachten. Deze discussie zal pas begin volgend jaar plaatsvinden. En dit zal geen makkelijke discussie worden. Dat hebben we gemerkt tijdens de discussie die we aan het begin van dit jaar hebben gehad over de bezuinigen. De raad vond het moeilijk om keuzes te maken. Het gevolg daarvan was dat de raad niet ingestemd heeft met alle voorstellen van het college, terwijl aan de andere kant de alternatieve voorstellen niet voldoende geld opleveren om het gat in de begroting te dichten. Daarnaast is van een aantal belangrijke

bezuinigingsvoorstellen nog volstrekt onzeker hoe ze zullen uitpakken. Het college noemt ze zelf in de begroting:

- de afname van de omvang van het personeel;
- de verlaging van de kosten door samenwerking met Hattem en Heerde;
- de verrekening van de btw in de rioolbelasting;
- de taakstellende bezuinigingen op de beheerplannen voor de openbare ruimte.

Ook hier valt het weer op dat we een groot deel van de informatie nog niet hebben. De eerste twee punten hebben vooral te maken met personeelskosten. Om hierin goed inzicht te hebben, is het onder andere belangrijk dat we als raad weten voor welk bedrag we personeel hebben ingehuurd. Het was ook niet voor niets een aanbeveling van de rekenkamercommissie om dit inzichtelijk te maken. De wethouder heeft naar aanleiding hiervan toegezegd dit op te nemen in de normale rapportagecyclus. Tijdens de begroting dus. Maar ook deze gegevens ontbraken bij deze begroting. De wethouder heeft tijdens de commissievergadering wel toegezegd deze gegevens alsnog aan te leveren, maar bij het schrijven van onze reactie op de begroting waren deze gegevens bij ons niet bekend. Terwijl deze gegevens een normaal onderdeel horen te zijn van de begrotingsbehandeling.

De laatste twee punten hebben te maken met de beheerplannen. Deze plannen heeft het college ons aangeboden en hebben we besproken tijdens de commissievergadering van 27 oktober. We moesten tijdens deze vergadering concluderen dat de informatie van het college nog niet duidelijk genoeg was om dit belangrijke onderwerp goed te kunnen behandelen. We hebben de behandeling dan ook moeten uitstellen.

Als PvdA zijn we ontevreden over deze gang van zaken. Het kan toch niet zo zijn dat je beslissingen neemt op onvolledige of onjuiste informatie?

Hoe denkt het college goed te kunnen sturen zonder alle informatie beschikbaar te hebben bij het vaststellen van deze begroting? En hoe verwacht het college van ons als raad dat wij de juiste kaders kunnen stellen zonder dat we beschikken over de juiste informatie?

Gebrek aan visie

Naast het gebrek aan informatie hebben wij als PvdA-fractie ook weinig visie in deze begroting kunnen ontdekken. Op het gebied van maatschappelijke ontwikkelingen vindt de PvdA in de begroting van dit college bijvoorbeeld vooral een omschrijving van landelijke ontwikkelingen. Het gaat hier om ontwikkelingen die voor ons als gemeente de komende tijd flinke consequenties gaan hebben:

- de nieuwe wet Werken naar vermogen;
- de overgang van AWBZ-taken naar de gemeente;
- de overgang van de jeugdzorg naar de gemeente.

Goed om het op te schrijven, maar wat wij daarbij missen is de visie op hoe het college deze ontwikkelingen denkt te gaan aanpakken. We hadden in deze begroting al wel een visie op hoofdlijnen verwacht.

Hoe denkt het college de overgang van deze taken naar de gemeente goed te kunnen begeleiden?

Een onderwerp dat helemaal niet terugkomt in deze begroting is het multifunctioneel accommodatiegebruik. Tot nu toe heeft het college steeds aangegeven dat zij dit ook zien als een belangrijke manier om verval van voorzieningen te voorkomen. Aan het begin van het jaar waren er zelfs hele ambitieuze plannen. Maar nu vinden we het voor het komende jaar niet meer terug. Al een paar jaar geleden hebben we een visie voor multifunctioneel accommodatiegebruik opgesteld. Deze zou uitgewerkt worden voor de kernen Oosterwolde en Wezep. Het rapport dat gemaakt is voor Wezep hebben we pas aan het begin van dit jaar gekregen. Met daarbij de mededeling dat het college dit rapport eigenlijk niet wilde geven omdat ze nog bezig is met het ontwikkelen van een nieuwe visie op dit onderwerp. Daarna werd het weer stil. Wat gaat er nu gebeuren? Gaat dit rapport weer terug in de bureaulade? Terwijl de samenleving vraagt om een visie en daadkracht van het college op dit onderwerp?

Wat is het college van plan om in 2012 met multifunctioneel accommodatiegebruik te gaan doen?

Iets anders wat we missen is een visie van het college op duurzaamheid. Bij de behandeling van bepaalde onderwerpen komt het onderwerp soms aan de orde. Maar juist duurzaamheid vraagt niet op speldenprikken, maar om een samenhangende visie. Omdat het bij zo veel onderwerpen een rol speelt. Denk maar aan de discussie over de toekomst van het zwembad en de discussie die we hebben gehad over de verbouwing van het gemeentehuis. En het gaat niet alleen om energievoorziening, maar het omvat veel meer dan dat.

Is het college bereid om te werken aan een integrale visie op duurzaamheid?

Een ander belangrijk onderwerp is recreatie en toerisme. In Oldebroek liggen hiervoor economische kansen. Kansen waar de gemeenschap z'n voordelen mee kan doen. Op de Veluwe gaat veel geld om in recreatie en toerisme. Dit gaat Oldebroek voorbij. De kans is benoemd in de toekomstvisie 2030. Nu de visie van het college nog.

Wat gaat het college doen om deze kansen voor Oldebroek te verzilveren?

Over haar visie zegt het college zelf dat ze minder zelf wil uitvoeren, meer wil overlaten aan de inwoners, initiatieven wil ondersteunen, wil samenwerken met organisaties en zelf de regie wil voeren. Dit vraagt echter wel om een college dat een duidelijke, inhoudelijke visie heeft en om een college dat in staat is regie te voeren. Want met een visie alleen ben je er niet. Dat blijkt wel als het gaat om het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang. Het college is van mening dat we als gemeente zo veel mogelijk moeten werken met één organisatie voor de opvang van kinderen. Dit levert inderdaad voordelen op. In de praktijk zien we echter een hele andere realiteit. Er komen namelijk steeds meer organisaties voor kinderopvang. Hieruit blijkt wel dat je er niet bent met het op papier zetten van beleid, maar dat je het ook echt moet belijden.

Ook bij de samenwerking met Hattem en Heerde constateren we een gebrek aan sturing. Inmiddels loopt er al wel een onderzoek naar de consequenties van een volledige organisatorische samenwerking. Het college neemt hierbij ook de huisvesting van de drie gemeente mee. Daar zijn we als PvdA blij mee. Volgens ons is een goede samenwerking een van de beste manieren om de uitdagingen van de komende periode het hoofd te bieden. Maar door de problematiek rondom de huisvesting wordt het wel duidelijk dat het college hierop veel steviger moet sturen. We hadden al besloten het gemeentehuis te verbouwen. Dit was ook noodzakelijk. Dit hebben we nu uitgesteld totdat we weten wat de plannen zijn voor de samenwerking. We weten alleen nog niet hoelang dit gaat duren. In de begroting staat dat in 2014 de ambtelijke organisaties van de drie gemeenten moeten zijn gefuseerd. Voor ons als raad een nieuwe datum. Toen we het college hiernaar vroegen, hield zij nog wat slagen om de arm. Wat de PvdA betreft, is dit niet nodig. Het is tijd om een stip op de horizon te zetten en dat moet snel gebeuren, zodat we weten wanneer we een beslissing kunnen nemen. Daarnaast is het dan duidelijker op welke manier geïnvesteerd kan worden in de samenwerking. Want er zijn veel onderwerpen die wachten totdat er duidelijkheid is over de samenwerking.

Is het college bereid een duidelijke stip op de horizon te zetten? En ook te pleiten voor deze visie bij de colleges van Hattem en Heerde?

Gebrek aan nieuw beleid

Op dit moment ontbreekt er nieuw beleid in de begroting. In het coalitieakkoord heeft het college aangegeven dat ze € 200.000 wil reserveren voor nieuw beleid. Tijdens de voorbereiding op deze begrotingsbehandeling heeft het college aangegeven dat ze dit willen meenemen bij de kerntakendiscussie. Met andere woorden: van nieuw beleid is geen sprake.

Wanneer gaat u naar de inwoners communiceren dat er geen ruimte is voor nieuw beleid?

Wat wel als nieuw opgevat kan worden, is bestuurlijke vernieuwing. Het is bijzonder dat er vrijwel constant een grote behoefte aan bestuurlijke vernieuwing wordt uitgesproken, terwijl het vormgeven van die wens maar niet wil lukken. Tot op heden blijft het bij verplaatsten van tafels, stoelen en microfoons in de raadszaal.

Cosmetische veranderingen.

De coalitie had bij haar aantreden grote ambities. In oktober 2010 zou Oldebroek bestuurlijk vernieuwd zijn. Inmiddels is het november 2011. De raadswerkgroep bestuurlijke vernieuwing is sinds januari 2011 niet meer bij elkaar gekomen.

Onze gemeenteraad test ondertussen veranderingen in regels voor het vergaderen. Die zijn nog niet geëvalueerd. De PvdA ziet dat er nog steeds veel vergaderd en gepraat wordt. Maar beslissingen worden niet sneller genomen. Sterker nog, vergaderingen lopen uit, debatten worden in commissies gevoerd en tijdens raadsvergaderingen dunnetjes overgedaan.

Meer inspraak voor inwoners en meer communicatie zijn uitstekende ambities, maar daarbij hoort ook een financiële vertaling.

Wanneer komt er een financiële vertaling van dit nieuwe beleid?

Gebrek aan daadkracht

Deze economische tijden vragen niet alleen om juiste informatie en een duidelijke visie, maar ook om daadkracht. Hoe langer we wachten, hoe groter de problemen worden. Als PvdA kunnen we niet aan de indruk ontkomen dat dit college de problemen voor zich uit schuift.

Al een hele tijd is het bekend dat een aantal van de dorpshuizen er moeite mee hebben de exploitatie rond te krijgen. Nog niet zo lang geleden heeft de gemeente een geldlening verstrekt aan het dorpshuis in Wezep. Onder andere naar aanleiding daarvan is er een rapport gemaakt met daarin conclusies en aanbevelingen. Tijdens de discussie over bezuinigingen had het college een concreet voorstel, maar omdat dit nog onvoldoende was uitgewerkt, heeft het college dit teruggenomen. Tot onze verbazing lezen we nu in de begroting: 'In de periode 2010 – 2013 onderzoekt de gemeente in hoeverre subsidiering noodzakelijk is voor de levensvatbaarheid van de dorpshuizen.'

Is het college bereid om een concreet voorstel te doen om de problematiek van de dorpshuizen in 2012 aan te pakken?

Vorig jaar hebben we naar aanleiding van de begrotingsbehandeling een flinke discussie gehad over het tarief voor de afvalstoffenheffing. Een van de opdrachten aan het college was: ga praten met de Stichting Oud Papier. Inmiddels zijn we een jaar verder, maar ligt er nog steeds geen concreet voorstel op tafel om de financiële afhandeling van het ophalen van oud papier anders aan te pakken. Het college geeft aan dat er aan het eind van dit jaar een voorstel komt. Gelukkig ontvingen we op de valreep nog wel een bericht van het college dat ze ervoor gekozen heeft om de tarieven dit jaar niet te verhogen.

In de stukken die horen bij de begroting lezen we ook dat de belasting van de ambtelijke organisatie erg hoog is. Dit baart ons als PvdA zorgen. Zeker als we bedenken dat er ook nog bezuinigd gaat worden op personeel. Wij willen in ieder geval onze waardering uitspreken voor de inzet van de ambtenaren het afgelopen jaar. En daarnaast willen we vragen hoe het college dit spanningsveld de komende tijd wil oplossen. Want dit is er wel degelijk. Aan de ene kant liggen er de voorstellen om te bezuinigen op personeel met alle wachtgeldverplichtingen die daarbij horen, terwijl er aan de andere kant te veel werk is voor de huidige bezetting.

Hoe is het college van plan dit te gaan aanpakken?

Ook het grondbeleid vraagt om een daadkrachtig bestuur. Een goede volkshuisvesting is de komende jaren een extra uitdaging. De huizenmarkt zit in zwaar weer. Dit vraagt om woningbouw die past bij de bevolkingsopbouw: starterswoningen, woningen voor senioren en betaalbare huurwoningen. Hierop moet het college sturen. In nauwe samenwerking met de betrokken partners, zoals de woningcorporaties, de regiogemeenten, provincie Gelderland en de projectontwikkelaars. Dit gebeurt wat ons betreft nu te weinig.

We zijn bijzonder nieuwsgierig naar de plannen van het college op dit gebied en het tijdsplan dat daarbij hoort.

Het is overigens niet alleen het college dat de neiging heeft dingen op de lange baan te schuiven. Nog niet zo lang geleden was er een meerderheid in de raad die het onderzoek naar de clustering van scholen in Wezep heeft uitgesteld, terwijl er een fors tekort is op het beheerplan onderwijs.

Wat de PvdA betreft schuiven we het komende jaar niets meer voor ons uit. Het is tijd voor een daadkrachtig bestuur met een concrete visie en het maken van keuzes.